

Handläggare
Marianne Gabrielsson
Telefon: 08-508 25950

Till
Socialnämnden
2019-10-22

Stärkt tidigt stöd i samverkan - ytterstaden 2017-2019, delrapport september 2019

Halvtidsrapportering av fyraårigt projekt i ytterstaden som finansieras av stadens sociala investeringsmedel.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens delrapport Stärkt tidigt stöd i samverkan - ytterstaden 2017-2019, delrapport september 2019.
2. Ärendet överlämnas för kännedom till samtliga stadsdelsnämnder.

Lena Lundström Stoltz
förvaltningschef

Gunilla Ekstrand
avdelningschef

Sammanfattning

Anmälningar till socialtjänstens mottagnings- och utredningsenheter om oro för barn som far illa har ökat kraftigt på senare år. För att arbeta emot sociala problem behöver förebyggande arbete och tidiga insatser förstärkas i samverkan med andra myndigheter och civilsamhällesaktörer.

Stockholms stad inrättade en fond för sociala investeringar 2016. I den första utlysningen beviljades medel till det fyraåriga projektet *Stärkt tidigt stöd i samverkan*. Syftet var att etablera ett förebyggande föräldraskapsstöd.

Efter två år har ett universellt föräldraskapsstöd etablerats i ytterstaden med fokus på råd- och stödsamtal, utökade hembesöksprogram där så är möjligt, strukturerade föräldraskapsstödsprogram och strategier för att göra stödet tillgängligt. Arbetet går i linje med två av de tre målområdena i den nationella strategin för ett stärkt föräldraskapsstöd. Det tredje målet avser stödjande organisation. Här finns dock en oro då projektmedel

står för en stor del av finansieringen av ytterstadens föräldraskapsstöd.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner delrapporten om Stärkt tidigt stöd i samverkan - ytterstaden 2017-2019.

Bakgrund

Staden ska arbeta för att minska orsaker till otrygghet. Inte minst för att verka för att barn, unga och unga vuxna inte dras in i kriminalitet. Segregation, bristande integration, social utsatthet och otrygga familjeförhållanden är betydande riskfaktorer för att barn och unga ska utvecklas ogynnsamt.

I Stockholms stads budget för 2015 gavs socialnämnden i uppdrag att tillsammans med stadsdelsnämnderna i ytterstaden utreda förutsättningarna för att starta fler familjecentraler med fokus på ytterstaden. Utredningen visade att stadsdelsförvaltningarna såg förutsättningar för att etablera familjecentraler men att barn- och mödravård inte hade planer på att starta familjecentraler. Däremot fanns en samsyn kring behovet att öka kontaktytan mot småbarnsfamiljerna i de mest utsatta stadsdelarna där ohälsotalen är höga och riskerna för ogynnsam utveckling för barnen var som störst.

Med sociala investeringsmedel startade en fyraårig satsning 2017. Det innebar att två till tre tjänster per ytterstadsdelsförvaltning finansieras och viks för att kunna erbjuda ett förebyggande universellt föräldraskapsstöd för blivande föräldrar och föräldrar med barn i åldern 0-6 år i samverkan med barn- och mödrahälsovården genom råd- och stödsamtal, utökade hembesöksprogram där så är möjligt, strukturerade föräldraskapsstödsprogram, öppna förskolor och med strategier för att göra stödet tillgängligt för alla.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 16 oktober.

Ärende

De sju ytterstadsstadsdelarna har etablerat ett förebyggande föräldraskapsstöd som erbjuds på en bredd av arenor. Sedan satsningen startade har fyra nya utökade hembesöksprogram startat vid sidan av programmet i Rinkeby. Startbidrag har beviljats till barn- och mödrahälsovård från Region Stockholm inom fyra områden i ytterstaden för att starta familjecentraler (Hässelby, Skärholmen, Farsta och Rinkeby). En gemensam digital uppföljningsstruktur har tagits fram för att följa upp föräldrarådgivarnas arbete.

Det finns ett brett föräldraskapsstöd i alla ytterstadsstadsdelsförvaltningar och det är lokalt anpassat utifrån lokala målgrupper, samverkanspartners och organiseringar. Flera förmedlar dock att de inte hinner med att erbjuda stöd på alla de prioriterade samverkansplattformarna och att trycket från föräldrar är stort. Föräldrar tar del av stödet och upplever sig stärkta i sitt föräldraskap. De föräldrar som tagit del av råd- och stödsamtal kommer från hela stadsdelsområdet. De allra flesta föräldrar har samtal på svenska eller engelska. Vi vet inte om det är de föräldrar som bäst skulle behöva stödet som tar del av stödet. Däremot vet vi att de sju stadsdelsförvaltningarna har en nära samverkan med barn- och mödrahälsovård, verksamheter som möter en stor majoritet av alla blivande föräldrar och föräldrar med de minsta barnen.

Under de resterande två åren kommer fokus ligga på att integrera arbetet in i familjecentraler där så är möjligt, utveckla råd- och stödsamtalen, utöka och formalisera samarbetena med civilsamhället och fortsätta att systematiskt lyssna in barn och föräldrars behov. Ytterligare utvecklingsområden är att nå målgrupper som riskerar att glömmas bort och ett aktivt våldspreventivt arbete.

Arbetet fortgår i linje med ansökan och föräldrar tar emot stödet och uppger att de känner sig stärkta av stödet. Arbetet går i linje med två av de tre målområdena i den nationella strategin för ett stärkt föräldraskapsstöd. Det tredje målet avser stödjande organisation. Här finns dock en oro då stora delar av ytterstadens föräldraskapsstöd finansieras av projektmedel. För att det framgångsrika arbete som etablerats i ytterstaden ska kunna nå fler barn och föräldrar och finnas kvar efter satsningens slut behöver en varaktig finansiering säkerställas.

Samverkansprocessen har stötts av följeforskare från institutionen för socialt arbete vid Malmö universitet.

Det övergripande syftet med föräldraskapsstöd är att genom föräldrar och andra vuxna som utövar ett föräldraskap, främja barnets hälsa och utveckling.¹ De långsiktiga målen för satsningen är att:

- Alla barn har goda uppväxtvillkor
- Alla barn har god hälsa
- Alla barn och föräldrar är delaktiga i samhället

En övergripande forskningsstudie av satsningen med ambitioner att undersöka i vilken utsträckning de långsiktiga målen nås planeras i dialog mellan stadsledningskontoret och socialförvaltningen. Studien planeras att baseras på stadens sociala system, ODS (områdesspecifika data), trygghetsmätningen, stockholmsenkäten

och offentliga register. Ett samarbete är också etablerat med forskarteamet som utvärderar hembesöksprogrammen vid Karolinska Institutet för att där så är möjligt fördjupa analyser. Områden i fokus är:

- Välbefinnande och hälsa
- Uppväxtvillkor
- Arbete och försörjning
- Boende
- Demokrati och trygghet
- Integration

Jämställdhetsanalys

Ett arbete med att etablera ett universellt föräldraskapsstöd i ytterstaden behöver analyseras utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Fler mammor än pappor tar del av stödet och mammor skattar stödet högre än pappor. Det behöver undersökas vidare och åtgärder behöver vidtas för att stödet ska upplevas angeläget för alla, oavsett könstillhörighet.

I stadens strategi för att minska att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet betonas ett aktivt arbete med destruktiva maskulinitetsnormer och våldsprevention. Inom föräldraskapsstödet i ytterstaden finns det goda förutsättningar för diskussioner kring dessa normer. Satsningen riktar sig till nyblivna föräldrar, en omtumlande tid för många och där frågor som dessa är högaktuella. I ytterstaden arbetar föräldrarådgivarna aktivt med att involvera fäder och att göra stödet attraktivt för alla föräldrar och arbetet kommer att fortsätta. Det följs upp i statusrapporter och analyseras i dialog med ytterstadsstadsdelsförvaltningarna.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner delrapporten *Stärkt tidigt stöd i samverkan – ytterstaden 2017-2019*, september 2019. Vidare att rapporten överlämnas till samtliga stadsdelsnämnder.

Bilaga

Delrapport, Stärkt tidigt stöd i samverkan – ytterstaden 2017-2019, september 2019